

ЪРСКИН КОЛДУЕЛ ТОПЛАТА РЕКА

Превод от английски: Кръстан Дянков, 1980

chitanka.info

Автомобилът спря до висящия мост и шофьорът ми показва къщата на отвъдния бряг. Платих за пътя от гарата, която остана на две мили зад нас, и слязох от колата. Тя отмина и останах сам в студената нощ. В долината блещукаха далечни светлини — същински звезди, — а под мен, зелена и топла, течеше широката река. Планините се издигаха наоколо като купища черни облаци в нощта; погледнах право нагоре, към небето, и едва сега забелязах неясните отблясъци на залеза.

Мостът заскърца, залюля се в ритъма на стъпките ми и след миг тъй силно се заклати, че трябваше да ускоря крачки, за да се движа в такт с това огромно, надвиснало над реката махало. Най-сетне видях отсрещния бряг — там планината се спускаше косо и се скриваше под топлата вода, — стиснах чантата си по-здраво и с всички сили се затичах нататък.

Страхът не ме напусна дори когато под нозете ми изхрущя пясъчната пътека. Знаех, денем бих минал по моста, без да се уплаша, но през нощта, в този непознат край е черни планини, които се извисяваха около мен като исполински кули, и тази широка зелена река отдолу, ръцете ми не можеха да не потреперят, сърцето — да не затупти по-силно.

Къщата намерих лесно и се присмях на себе си, задето се уплаших от реката и побягнах от нея. Като премине моста, човек се изпречва пред къщата; дори да не бях я видял, Гретхен щеше да ме повика. Тя стоеше на стъпалата на покритата веранда и чакаше. Чух познатия глас да ме вика на име и се засрамах: бях изпитал страх от планините и от голямата река.

Тя изтича да ме посрещне и развълнувано ме попита:

— Уплаши ли се от моста, Ричард?

После ме хвана за ръката с две ръце и ме поведе по пътеката нагоре към къщата.

— Признавам си, да, Гретхен, но все пак нали минах...

— Първият път всички се боят — каза тя, — но после ти се струва, че ходиш по въже. Като малка обичах да ходя по въже. Ти не си ли опитвал, Ричард?

— Опитвал съм. Само че много отдавна и вече съм забравил.

Достигнахме стъпалата и се изкачихме на верандата. Гретхен отвори вратата. Вътре някой ходеше с лампа в ръка. Когато лампата се

показа, видях на светлината ѝ двете сестри на Гретхен.

— Това е по-малката, Ан, а тази — Мери.

Продумах нещо и влязох. Бащата на Гретхен седеше на масата: той отмести лампата да ме разгледа по-добре. Виждах го за първи път.

— А ето и татко — каза Гретхен. — Боеше се да не сбъркаш пътя в тъмнината.

— Искях да ви посрещна на моста, да ви светна с лампата, но Гретхен каза, че и тъй ще дойдете. Не се ли изгубихте? Сигурно трябваше да дойда.

Здрависах се с него и обясних, че много лесно съм намерил пътя.

— Шофьорът ми показва къщата и тръгнах, без да свалям очи от светлината. Но ако не светеше, и досега щях да се лутам, а можеше и в реката да падна.

Страхът ми от реката го накара да се усмихне:

— Какво от това? Водата е топла. Дори зимно време, ледове, снегове, а тя — топла. Всички я обичаме.

— Но, Ричард, как тъй ще паднеш? — обади се Гретхен и потърси ръката ми. — Видях те още като слезе от автомобила и ако беше тръгнал по друг път, щях веднага да дотичам.

Поисках да ѝ благодаря, но тя вече се качваше по стъпалата за горния етаж и ме повика. Протегнах чантата напред и я последвах. Гореще светеше лампа със смъкнат фитил. Тя взе лампата и отвори една от стаите. Мълчахме, гледахме се.

— В каната има прясна вода — каза тя. — Ако ти потрябва нещо, кажи. Гледах уж всичко да приготвя.

— Не се безпокой, Гретхен, нищо не ми трябва. Стига ми, че съм тук, при тебе. Друго не трябва.

Тя ме погледна и после сведе очи. Не знаехме какво да си кажем и продължихме да мълчим. Искаше ми се да ѝ разкажа колко се радвам, че съм при нея, макар и за една нощ, но се сетих, че мога да ѝ кажа това и по късно. Гретхен знаеше защо съм дошъл.

— Оставям ти лампата. Като се нагласиш, ела долу, ще те чакам на верандата.

Додето ѝ светна по стълбите, тя изчезна. Върнах се в стаята, затворих вратата и почнах да се мия — цял бях в сажди от влака. После подирих Гретхен. Намерих ги на верандата — тя и баща ѝ. Той

се изправи и ми подаде стола, а Гретхен приближи своя стол и докосна ръката ми.

— За пръв път ли идвате в планините, Ричард? — попита ме баща ѝ.

— Никога не съм идвал. Друг е вашият край. Но сигурно и на вас морето ще ви се стори необикновено.

— Едва ли, татко е живял в Норфолк — обади се Гретхен. — Нали, татко?

— Да, кажи-речи три години.

Очаквах да продължи — стори ми се, че има още нещо да каже.

— Татко е механик — пошепна Гретхен. — Работил е в депото.

— Да — рече той след малко, — на много места съм живял, но искам тук да си остана.

Доця ми се да го попитам защо предпочита планината, но изведнъж усетих, че той и Гретхен се умълчаха. Недоумяхах.

Той пак заговори, но сега не говореше нито на мен, нито на Гретхен, а сякаш другиму, някакъв четвърти, когото не можех да разпозная в тъмнината. Вълнувах се, бях напрегнат. Бавно и безшумно Гретхен премести стола си още по-близо до моя. Топлината на реката струеше до нас и ни обгръщаше в хладната нощ.

— Когато Грет и сестрите ѝ изгубиха майка си — едва чуто започна баща ѝ, наведе се и се взря в далечината отгатак зелената река, — върнах се да живея в планините. Нито в Норфолк можех да остана, нито в Болтимор. Единственото място на земята, дето можех да намеря спокойствие, беше тук. Гретхен помни майка си, но да не мислите, че разбира какво ми е? И вие не можете да разберете. С майка ѝ, двамата, сме раждани тук, в планината. Тук двайсет години сме живели. Когато ни остави, заминах, наивно вярвах, че мога да забравя. Глупости. Това беше грешка. Човек не може да забрави майката на децата си дори и ако знае, че никога няма пак да я види.

Гретхен се наведе към мен. Погледнах силуета ѝ. Реката под нас, макар и безшумна, излъчваше топлина и напомняше за себе си. Баща ѝ се приведе още повече — стори ми се, че иска да види някого на отсрещния бряг, горе, на върха на планината. Снопът светлина, който се процеждаше през полуотворената врата, попадна в очите му и те заблестяха. Като отломъци от звезди от тях капеха сълзи и пареха ръцете му.

После, все тъй смълчан, той се изправи и си влезе. Огромната му сянка падна върху нас и вратата се затвори.

Гретхен улови ръката ми, вплете пръсти в моите и опря страната си о рамото ми, сякаш да изтрие нещо от нея. Стъпките на баща й заглъхнаха.

Някъде под нас в долината трещеше влак и раздираше със сирената си нощта. Светлините му се нижеха една подир друга и отраженията им танцуваха в реката като полярно сияние. Металното ехо гърмеше между високите стени на планините.

Треперещите пръсти на Гретхен се свиха.

— Защо дойде, Ричард?

Гласът й се сля с писъка на влака. Очаквах да зърна очите й, но когато се обърнах към нея, те бяха приковани далече някъде в долината, в топлите речни води. Тя знаеше защо съм дошъл. Сега аз не знаех. Гретхен ми харесваше, желях я, а сега не намирах сили да й кажа, че я обичам. И как да й го кажа, когато преди малко баща й бе говорил тъкмо за любовта? Неговите думи ме накараха да съжалявам, че се намирам тук. Знаех, Гретхен ме обичаше; би ми дала всичко, би ми дала себе си. Но аз нямах какво да й дам в замяна. Беше хубава, исках я, но отсега нататък никога вече нямаше да си помисля за нея, както си мислех по-рано, с каквито мисли бях дошъл.

— Защо дойде, Ричард?

— Защо?

— Да, Ричард, защо?

Затворих очи и си представих блещукащите светлини на долината, представих си реката. Усещах ласката на Гретхен.

— Кажи, Ричард, защо дойде?

— Не зная, Гретхен, и аз не зная.

— Ако ме обичаше, както аз те обичам, щеше да знаеш. — Пръстите й потрепериха в ръката ми. Отдавна знаех, че ме обича.

— Може би не трябваше да идвам. Сгреших, Гретхен. Не трябваше.

— Но ти си тук само тази нощ, утре рано заминаваш. Защо съжаляваш?

— Не съжалявам, че съм дошъл, Гретхен. Но не трябваше изобщо да идвам. Не съзнавах какво върша. Нямам право да съм тука. Само хора, които се обичат...

— Но ти ме обичаш, мъничко поне, нали, Ричард? Може би не колкото мене, но кажи, че поне малко ме обичаш — ще ми бъде по-леко, когато си отидеш.

— Не зная — потръпнах аз.

— Ричард, моля те...

Стиснах ръката ѝ — внезапно почувствувах, че ме обзема нещо силно. Като че ли думите, изречени от баща ѝ, полека-лека ми ставаха ясни. Досега не подозирах, че може да има такава любов, а той бе говорил именно за такава любов. Все си мислех, че мъжете не могат да обичат тъй, както жената може да обича; сега знаех, че разлика няма.

Седяхме дълго, мълчахме, стиснали ръце. Отдавна минаваше полунощ — светлините в долината угасваха една по една, но какво значеше времето!

Гретхен се притиска към мен и отново опря глава на рамото ми. Погледът ѝ галеше лицето ми и в този миг я чувствах толкова моя, колкото една жена може да принадлежи на мъж. Вече разбирах, че никога не ще злоупотребя с обичта ѝ, че не мога да си ида, без да я обичам с обич, за каквато говореше баща ѝ. Когато пристигнах, не знаех това. Пропътувах огромното разстояние само за да я усетя за няколко часа в ръцете си и после да я забравя, може би завинаги.

Трябваше да се прибираме. Прегърнах Гретхен. При докосването ми тя потрепери, но се притисна тъй плътно към гърдите ми, че усетих биенето на сърцето ѝ удар след удар да прониква в мен.

— Ричард, целуни ме, преди да си идеш.

После, с лампата в ръка, тя ме поведе нагоре. На вратата ѝ помогнах да запали своята лампа.

— Лека нощ, Гретхен.

— Лека нощ, Ричард.

Смъкнах фитила да не пуши. Гретхен се отправи към своята стая.

— Не бой се, ще те събудя навреме, да не изпуснеш влака.

— Добре, Гретхен. Не ме оставяй да се успя.

— Имаш много време, Ричард.

Вратата се затвори зад гърба ми, аз се прибрах в стаята си. Съблякох се бавно, духнах лампата, легнах, но не можах да заспя — пушех цигара след цигара, напрягах се. Къщата утихна. По едно време ми се стори, че отсреща, в стаята на Гретхен, чувам стъпки. Реших, че съм се излъгал.

Не помня колко време седях на леглото си буден, цял нащрек, когато изведнъж скочих. Отворих вратата и доближих стаята на Гретхен. Бях сигурен, че не се е заключила и безшумно натиснах бравата. Тънка ивица светлина се промъкна през процепа и в този миг я видях такава, каквато винаги си я представях. Беше будна, но не ме усети. Защо не спеше? Коленичила пред леглото си, скрила в длани лицето си, Гретхен плачеше. Привързана със синя панделка, косата ѝ се спускаше по раменете, а бялата копринена нощница оголваше врата ѝ. Колко беше хубава!

Когато преди миг отворих вратата ѝ, все още не знаех какво ще извърша. Но сега знаех — видях я да коленичи като за молитва, чух нейните слова и ридания. Тя не подозираше, че я гледат. Сега знаех — обичах я.

Дочаках утрото. Седнах до прозореца и дълго се взирах в зелената топла река. Очите ми посвикнаха с мрачината и ми се стори, че водата все повече се приближава към мен — протегнех ли ръка, щях да я докосна.

Призори от съседната стая отново долетя шум: Гретхен слезе по стълбата да ми приготви закуска. После пред вратата ми спряха леки стъпки.

Слънцето се показва на върха. Вече бях облечен. Стъпалата отново заскърцаха. — Гретхен идваше да ме събуди. На вратата тихо се похлопа. Скочих и отворих. Тъй се изненада, че съм станал, че за миг забрави какво иска да ми каже.

Грабнах ръцете ѝ.

— Не бързай, Гретхен! Оставам. Не зная, но снощи... зная само, че не мога без тебе.

— Но, Ричард, ти каза снощи...

— Казах, че рано тази сутрин ще замина, но не знаех какво говоря, Гретхен. Сега вече няма да тръгна, ако и ти не дойдеш с мен. Всичко ще ти обясня, Гретхен, но после. А сега ми покажи от къде да сляза до реката. Още сега трябва да ида и да потопя пръсти във водата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.